

Commentaar:

De juridische bescherming van de handels- en

vennootschapsnaam

(door Elke Janssens)

1. INLEIDING

1. Het besproken arrest betreft een vordering ingeleid op grond van artikel 93 van de Wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument (hierna, "W.H.P.") door de B.V.B.A. Montelec-Monton tegen de N.V. Montelec tot staking van het gebruik van de vennootschapsnaam Montelec¹. De vordering werd in eerste aanleg door de stakingsrechter ongegrond geacht². Het Hof van Beroep te Bergen bevestigt in het besproken arrest van 22 juni 1998 het in eerste aanleg gevelde vonnis.

2. ONDERSCHIED HANDELSNAAM EN VENNOOTSCHAPSNAAM

2. Het besproken arrest maakt geen duidelijk onderscheid tussen de begrippen "handelsnaam" en "vennootschapsnaam". Nochtans gaat het om twee verschillende begrippen met hun eigen functies. De "handelsnaam" of handelsbenaming is de benaming die door een natuurlijk of rechtspersoon wordt gevoerd om zijn handel in het handelsverkeer te onderscheiden van andere handelsondernemingen³. Tervijl de "vennootschapsnaam" of maatschappelijke

¹ De keuze tussen een stakingsvordering en een vordering tot naamswijziging is niet eenvoudig. Het voordeel van een vordering tot naamswijziging is dat de procedure relatief eenvoudig is en onmiddellijk een schadevergoeding kan worden toegekend. Het nadeel is echter dat de kansen op welslagen eerder beperkt zijn tot de gevallen van een identieke vennootschapsnaam. De stakingsvordering zal gepaard gaan met een onderzoek van het al dan niet bestaan van verwarring (zie *infra*) en kan enkel aanleiding geven tot een bevel tot staking van het voeren van de benaming. Wanneer wordt geopteerd voor de ene of de andere oplossing moet men zich bewust zijn van het gezeg van gewijsde dat hieruit zal volgen en de onmogelijkheid om dezelfde geschilpunten opnieuw voor te leggen in een andere procedure (zie X. "Één naam, twee functies (handelsnaam en maatschappelijke benaming): de moeilijke keuze tussen vordering tot staking en vordering tot naamswijziging", *T.B.H.*, 1993, 664).

² Voorz. Kh. Bergen, 9 mei 1997, ongepubliceerd.

³ VAN RYN, J., HEENEN, J., *Principes de droit commercial*, I, 1976, 195; BRAUN, A., "Les champs de protection respectifs de la marque de service, de la dénomination sociale, du nom commercial et de l'enseigne" in *De dienstmerken*, bijz.mr. *T.B.H.*, 1987, 25; MAEVAERT, P., BOGAERT, G., "Handelsnaam - Vennootschapsnaam - Merk - Bescherming en onderlinge conflicten - Rechtspraak (1984-1989)", *T.B.H.*, 1990; BRISON, F., "Bescherming van de handelsnaam via de W.H.P.", *Jaarboek Handelspraktijken*, 1990, 283; VAN GERVEN, D., "Juridische bescherming van de naam in het handelsverkeer", *T.R.V.*, 1991, 310; BOGAERT, G., "Handelsnaam, vennootschapsnaam en dienstmerken", in *Merken en Mededinging*, Verslagboek lezingenreeks C.I.R., 1998, 151; BOGAERT, G., MAEVAERT, P., "Handelsnaam - Vennootschapsnaam - Merk - Bescherming en onderlinge conflicten - Rechtspraak (1990-1997)", *T.B.H.*, 1999, 73.

benaming de benaming van de vennootschap is zoals deze blijkt uit de akte van de vennootschap (hetzij de oprichtingsakte, hetzij een akte tot naamswijziging)⁴. Daar waar de handelsnaam voornamelijk een onderscheidende en publicitaire functie heeft, heeft de vennootschapsnaam de identificatie van de vennootschap tot doel⁵.

Het is mogelijk dat handelsnaam en vennootschapsnaam samen vallen, doch dit is niet noodzakelijk.

3. In het besproken arrest werd de benaming "Montelec" oorspronkelijk gebruikt als handelsnaam door dhr. Monton. Nadien werd deze ingebracht in een vennootschap met maatschappelijke benaming "Montelec-Monton". Bij de verweerder, de N.V. Montelec, vallen handelsnaam en vennootschapsnaam samen.

3. JURIDISCHE GRONDSLAG VAN HANDELS- EN VENNOOTSCHAPSNAAM

4. De handelsnaam wordt in België niet beschermd door een uitdrukkelijke, nationale wetbepaling. Overeenkomstig artikel 8 van het Unieverdrag van Parijs van 22 maart 1883⁶ wordt de handelsnaam beschermd binnen het territorium van de Unielanden zonder verplichting van depot of inschrijving, onverschillig of de handelsnaam deel uitmaakt van een fabrieks- of een handelsmerk⁷. Traditioneel wordt gesteld dat deze bescherming wordt geboden via de artikelen 23, 8⁸ en 93⁹ W.H.P. Beiden vereisen een risico tot

⁴ MAEVAERT, P., BOGAERT, G., o.c., *T.B.H.*, 1990, 191; BOGAERT, G., o.c., in *Merken en Mededinging*, Verslagboek lezingenreeks C.I.R., 1998, 151; BOGAERT, G., MAEVAERT, P., o.c., *T.B.H.*, 1999, 73.

⁵ *Ibidem*.

⁶ Geratificeerd door de wet van 26 september 1974, *B.S.*, 29 januari 1975, in de versie van Stockholm van 14 juli 1967.

⁷ In de rechtsleer bestaat er onenigheid omtrent de vraag of artikel 8 van het Unieverdrag van Parijs al dan niet een materierechtelijke regel uitmaakt. Bepaalde rechtsleer meent dat artikel 8 van het Unieverdrag zelf een bijzondere bescherming aan de handelsnaam biedt (BRAUN, A., VAN REEPHINGEN, B., "Chronique de Jurisprudence: Droits Intellectuels (1975-1979)", *J.T.*, 1980, 408) en aan de handelsnaam het karakter van industrieel eigendomsrecht toebedeelt (DE VISSCHER, F., "La protection du nom commercial étranger", *T.B.H.*, 1980, 226; VAN INNIS, Th., *Les signes distinctifs*, Bruylant, 1997, nrs 40-42; later ook BOGAERT, G., MAEVAERT, P., o.c., *T.B.H.*, 1999, 75, 78). Anderen stellen dat artikel 8 van het Unieverdrag de Uniestaten enkel de verplichting oplegt te zorgen voor een nationale bescherming (MAEVAERT, P., BOGAERT, G., o.c., *T.B.H.*, 1990, 195). De handelsnaam wordt gekwalificeerd als een recht van inbezitting (BRISON, F., o.c., *Jaarboek Handelspraktijken* 1990, 191, 283; o.m. Luitk, 8 december 1994, *Prat. Comm.*, 1995, nr.38; Brussels, 22 januari 1993, *T.B.H.*, 1993, 661; Antwerpen, 14 november 1990, *Jaarboek Handelspraktijken* 1990, 191, 274). Wanneer men de stelling aanhangt dat artikel 8 van het Unieverdrag een exclusief recht biedt aan de houder van een handelsnaam, zou het mogelijk zijn een vordering uitsluitend te gronden op dit artikel zonder nog beroep te doen op de Wet Handelspraktijken. Deze stelling zou worden bijgetreden door artikel 2, 1° van de wet van 26 september 1974, dat uitdrukkelijk stelt dat het Unieverdrag van Parijs rechtstreeks door Belgen in hun voordeel voor de Belgische rechter kan worden ingeroepen.

⁸ Artikel 23 8 W.H.P. verbiedt elke reclame die gegevens bevat waardoor verwarring kan ontstaan met een andere verkoper, zijn producten, diensten of zijn activiteit.

verwarring". Ingeval van het hanteren van een handelsnaam in strijd met deze bepalingen, kan door een belanghebbende een stakingsvordering worden ingeleid voor de voorzitter van de rechtbank van koophandel.

5. De vennootschapsnaam haalt haar bescherming uit de artikelen 28 (N.V.) en 117 (B.V.B.A.) van de Vennootschapswet, waarvan wordt aangenomen dat deze ook van toepassing zijn op de andere vennootschapsvormen¹¹ (artikel 65 nieuw vennootschapswetboek dat geldt voor alle vennootschappen). Deze artikelen vereisen dat een vennootschap wordt aangeduid met een bijzondere naam, waarbij deze aanduiding moet verschillen van deze van elke andere vennootschap¹². Iedere belanghebbende kan een vordering tot naamswijziging inleiden, eventueel gecombineerd met een vordering tot schadevergoeding, wanneer een vennootschapsnaam wordt gevoerd die identiek of in die mate gelijkaardig is aan de maatschappelijke benaming van een andere vennootschap dat verwarring ontstaat. Het risico op verwarring speelt hier op een andere manier dan bij de handelsnaam¹³.

6. In het besproken arrest werd de vordering gebaseerd op artikel 93 van de Wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken. Een vordering tot naamswijziging i.p.v. een stakingsvordering kon, ondanks het om gelijkaardige maatschappelijke benamingen gaat, niet worden ingeleid, omdat de vennootschapsnaam van de eisende partij jonger is dan deze van de verweerder.

4. DE BESCHERMING GEBODEN AAN DE HANDELS- EN VENNOOTSCHAPSNAAM

1. Algemeen beginsel

7. Het recht op bescherming van de handelsnaam ontstaat door het eerste publiek gebruik op voorwaarde dat het een zichtbaar en blijvend gebruik betreft. Dit betekent dat het voldoende is de handelsnaam louter te gebruiken om de

⁹ Artikel 93 W.H.P. verbiedt, als toepassing van artikel 1382 B.W., elke met de certijke handelspraktijken strijdige daad die de beroepsbelangen van andere verkopers schaadt of kan schaden.

¹⁰ Artikel 8 van het Unieverdrag van Parijs vereist nergens een risico op verwarring. Men kan zich afvragen of, wanneer men stelt dat deze bepaling een materierechtelijke bepaling is waarop een rechtsonderhorige zich rechtstreeks kan beroepen, het wel mogelijk is een bijkomende voorwaarde, met name de mogelijkheid tot verwarring, voorop te stellen. Het Hof van Cassatie overweegt in haar arrest van 21 juni 1993 (T.B.H., 1994, 156): "Overwegende dat krachtens artikel 8 van het Unieverdrag de handelsnaam beschermd wordt in alle landen van de Unie zonder verplichting van depot of inschrijving; Dat dit artikel en de bekrachtigingswet niet niuistulen dat de bescherming door een nationale rechter slechts wordt verleend als er een verwarringgevaar bestaat en aan de Staat geen andere verplichting oplegt dan een bescherming te verlenen zonder depot of inschrijving."

¹¹ RONSE, J., *Algemeen deel Vennootschapsrecht*, 243; VAN GERVEN, D., "Juridische bescherming van de naam in het handelsverkeer", T.R.V., 1991, 313; VAN GOMPEL, H., "Inzake de wettelijk opgelegde creativiteit van de keuze van de benaming van een bedrijfsinstelling: mogelijke implicaties voor de instrumenterende notaris", T.R.V., 1993, 82; BOGAERT, G., MAEVAERT, P., o.c., T.B.H., 1999, 84.

¹² Artikel 123, 6° Venn. W. voorziet een hoofdelijk aansprakelijkheid van de oprichters ingeval van ontbreken of onjuistheid van de naam van de vennootschap.

¹³ Zie infra.

bescherming van artikel 8 van het Unieverdrag te kunnen invoeren. Wel zal de houder het tijdstip moeten kunnen bewijzen waarop hij de handelsnaam voor het eerst op een zichtbare en publieke wijze heeft gevoerd¹⁴. Het volstaat niet slechts sporadisch de handelsnaam aan te wenden¹⁵. Het gebruik van de handelsnaam moet voortdurend of blijvend zijn¹⁶. Het publiek moet de handelsnaam daarbij identificeren met de houder ervan¹⁷.

Het gebruik kan daarbij teruggaan in de tijd door het aanwenden van de handelsnaam door de rechtsvoorgangers van de huidige houder¹⁸. In het onderhavige geval werd de handelsnaam in 1983 samen met de eraan verbonden activiteit door één vennoot ingebracht in de B.V.B.A. "Ets Montelec-Gérard Monton". De betrokken vennoot voerde de handelsnaam al sinds 1973. Het zou echter ook mogelijk zijn geweest dat de handelszaak werd verkocht of enkel de handelsnaam werd overgedragen of ingebracht¹⁹.

8. Ook de eerste gebruiker van een vennootschapsnaam kan zich verzetten tegen het gebruik hiervan door een andere vennootschap. Wanneer dit eerste gebruik van een maatschappelijk benaming precies plaatsheeft, is betwist²⁰. Sommigen menen dat de datum van het verlijden van de notariële akte bepalend is²¹, anderen nemen, naar analogie met de rechtspraak van het Franse Hof van Cassatie, de datum van publicatie in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad als eerste gebruik²². Aangenomen kan worden dat het eerste gebruik samenvalt met het verwerven van rechtspersoonlijkheid door de vennootschap²³. Een zichtbaar, publiek en voortdurend gebruik is niet noodzakelijk, gezien de artikelen 28 en 177 Venn. W. een absolute bescherming bieden²⁴ voor het volledige Belgische grondgebied.

De vennootschapswet maakt een onderscheid tussen identieke en gelijkaardige maatschappelijke benamingen. Het voorkomen gelijk zijn van twee vennootschapsnamen is voldoende om een vordering tot naamswijziging in te

¹⁴ De handelaar zal best handelspubliekheid, een rondschrijven om het opstarten van zijn activiteit kenbaar te maken, de factuur voor het aanboren van een uithangbord met handelsnaam aan de gevel van een gebouw, ... bijhouden ten einde het bewijs te kunnen leveren van het eerste gebruik.

¹⁵ Voorz. Kh. Brussel, 18 september 1989, *Jaarboek Handelspraktijken*, 1990, 261; Voorz. Brussel, 11 juni 1990, *Jaarboek Handelspraktijken*, 1990, 356.

¹⁶ Dit gebruik zal er niet meer zijn wanneer het op onduidelijke wijze en ten definitieve titel wordt stopgezet. Een uitdrukkelijk wilsuigen van de houder is daarbij niet noodzakelijk.

¹⁷ De omvang van de bescherming van de handelsnaam is afhankelijk van het territorium waarbinnen de verkoper bekendheid geniet (BRISON, F., o.c., 287; BOGAERT, G., MAEVAERT, P., o.c., 1999, 77).

¹⁸ RONSE, J., o.c., 131; VAN RYN, H., HEENEN, J., o.c., 399 e.v.; VAN GERVEN, D., o.c., 312; BOGAERT, G., MAEVAERT, P., o.c., 1999, 76.

¹⁹ VAN GERVEN, D., o.c., 313; BOGAERT, G., MAEVAERT, P., o.c., 1999, 76.

²⁰ BOGAERT, G., MAEVAERT, P., o.c., T.B.H., 1999, 84.

²¹ VAN JINNS, Th., o.c., 73 en de in voetnoot nr. 170 geciteerde rechtspraak.

²² RONSE, J., o.c., 244.

²³ Dit is de datum van neerlegging van een uitreksel van de oprichtingsakte (of akte tot naamswijziging) ter griffie van de rechtbank van koophandel.

²⁴ "... Deze aanduiding moet verschillen van die van elke andere vennootschap. [...]"

stellen (loutere vergelijking van de benamingen)²⁵. Een mogelijkheid tot verwarring moet worden aangetoond ingeval van gelijkaardige vennootschapsnamen.

9. In het besproken arrest stelt het Hof van Beroep vast dat de handelsnaam Montelec reeds sinds 1973 wordt gebruikt door de vennootschap "Montelec-Monton" en diens rechtsvoorganger en dat de N.V. Montelec slechts in 1976 werd opgericht. Vervolgens wordt nagegaan of er (een risico tot) verwarring tussen beide vennootschappen bestaat.

2. Criteria ter beoordeling van de verwarring

a. De handelsnaam

10. De verkoper, die wordt geconfronteerd met eenzelfde of gelijkaardige handelsnaam, kan zijn stakingsvordering hetzij op artikel 23.8 W.H.P., hetzij op artikel 93 W.H.P. gronden. Beide artikelen hanteren dezelfde beoordelingscriteria voor het verwarringsgevaar²⁶. Artikel 93 W.H.P. vereist bijkomend wel het bewijs van het bestaan of de mogelijkheid tot het ontstaan van schade²⁷.

Het verwarringsrisico moet in *concreto* worden nagegaan²⁸. Dit betekent dat als uitgangspunt een consument met middelmatige aandacht en kennis en een normaal onderscheidingsvermogen wordt genomen²⁹.

11. De criteria die door rechtsleer en rechtspraak naar voren worden geschoven zijn de volgende :

(1) De gekozen benaming zelf

De benamingen kunnen hetzij identiek zijn, hetzij auditieve, visuele of begripsmatige gelijkenissen vertonen, waarbij het voldoende is dat één van de laatste elementen verwarring creëert³⁰. De totaalindruk bij de consument is bepalend, zodat de toevoeging van een ander woord, een andere schrijfwijze of lettertype of een verschillende conceptuele voorstelling soms kan volstaan om het verwarringsrisico uit te sluiten³¹. Bovendien moet het verwarringsgevaar

synthetisch en niet analytisch worden nagegaan³². Er weze aan herinnerd dat criteria zoals originaliteit of nieuwigheid, in het geheel niet spelen³³.

In het commentarierede arrest laat het Hof van Beroep na vast te stellen dat de handelsnamen zelf aanleiding kunnen geven tot verwarring.

(2) De uitoefende activiteit

De rechter zal nagaan welke de aard van de activiteit is die door de twee verkopers wordt ontplooid en of deze zich tot eenzelfde cliënteel richten³⁴. Het is daarbij niet vereist dat de betrokken verkopers eenzelfde of gelijkaardige handelsactiviteit voeren³⁵, maar een rechter zal gemakkelijker aannemen dat er verwarring bestaat wanneer de ondernemingen zich wel op eenzelfde markt bevinden³⁶.

In voorkomend geval voeren de twee vennootschappen een gelijkaardige activiteit (het fabriceren, verkopen, plaatsen en herstellen van industrieel, elektrisch materieel) en werd door een concreet geval bewezen dat hetzelfde publiek wordt gevisieerd door beide ondernemingen.

(3) Plaats waar de activiteit wordt gevoerd

De ligging van de betrokken ondernemingen speelt eveneens een rol³⁷. Wanneer zij in verschillende regio's zijn gelegen en zich uitsluitend tot het publiek in deze regio richten, zal zich geen gevaar voor verwarring voordoen. De bescherming geboden aan de handelsnaam strekt zich bijgevolg niet automatisch uit tot het volledige Belgische grondgebied. Uiteraard heeft de recente technologische vooruitgang tot gevolg dat op een eenvoudige wijze een zeer groot publiek kan worden bereikt, zodat dit criterium aan belang inboet³⁸.

Het Hof van Beroep overweegt terecht in het commentarierede arrest dat :
"Attendu que, de même, [...] l'implantation géographique différente des deux sociétés ne constitue pas un obstacle à l'existence d'une même clientèle, celle-ci étant toujours susceptible de contacter des firmes concurrentes, lorsque celle cherche à conclure un marché avantageux". Het criterium van geografische ligging is inderdaad slechts van ondergeschikt belang.

²⁵ VAN OMMESLAGHE, P., DIEUX, X., "Examen de jurisprudence, les sociétés commerciales",

R.C.J.B., 1981, 249; VAN GERVEN, D., o.c., 313; BOGAERT, G., MAEVAERT, P., o.c., 85.

²⁶ DE VROEDE, P., BALLON, G.L., *Handboek Handelspraktijken*, Kluwer, Antwerpen, 1985, nr.543; BRISON, F., o.c., 281; BOGAERT, G., MAEVAERT, P., o.c., T.B.H., 1999, 80.

²⁷ Zie *infra*.

²⁸ Bijvoorbeeld Brussel, 22 januari 1993, T.B.H., 1993, 661.

²⁹ DE VROEDE, P., BALLON, G.L., o.c., nr.543; MAEVAERT, P., BOGAERT, G., o.c., 1990, 196; BALLON, G.L., "Verwarringsstichtende handelsnamen", R.W., 1984-85, 1937; BRISON, F., o.c., 281; VAN GOMPEL, H., o.c., 84; BOGAERT, G., MAEVAERT, P., o.c., T.B.H., 1999, 80.

³⁰ DE VROEDE, P., BALLON, G.L., o.c., nr.1116; MAEVAERT, P., BOGAERT, G., o.c., 1990, 197; BALLON, G.L., "Verwarringsstichtende handelsnamen", R.W., 1984-85, 1937; BRISON, F., o.c., 283.

³¹ *Ibidem*.

³² BOGAERT, G., MAEVAERT, P., o.c., T.B.H., 1999, 80.

³³ MAEVAERT, P., BOGAERT, G., o.c., 1990, 198; BOGAERT, G., o.c., 160; BRISON, F., o.c., 284; BOGAERT, G., MAEVAERT, P., o.c., 81.

³⁴ DE VISCHEER, F., "La protection des signes distinctifs des entreprises de service", D.A.O.R., 1986, 245; DE VROEDE, P., BALLON, G.L., o.c., nr.1116; MAEVAERT, P., BOGAERT, G., o.c., 1990, 203; BOGAERT, G., o.c., 160; BRISON, F., o.c., 285; BOGAERT, G., MAEVAERT, P., o.c., 82.

³⁵ Het Hof van Beroep te Brussel vereist wel dat in concreto wordt aangegeven dat de activiteiten, zoals door het publiek gekend, gelijkaardig zijn (Brussel, 22 januari 1993, T.B.H., 1993, 661).

³⁶ Zo volstaat eveneens dat slechts gedeeltelijk eenzelfde potentieel publiek wordt aangesproken (STUYCK, J., o.c., R.W., 1981-82, 2615).

³⁷ MAEVAERT, P., BOGAERT, G., o.c., 1990, 203; BOGAERT, G., o.c., 159; BRISON, F., o.c., 286; BOGAERT, G., MAEVAERT, P., o.c., 82.

³⁸ BRISON, F., o.c., 287; BOGAERT, G., o.c., 159; VAN INNS, Th., o.c., 41-42.

(4) Exhaustief en cumulatief karakter der criteria

Bovenstaande criteria worden in beginsel steeds onderzocht door de rechtspraak. Er kan echter worden aangenomen dat de stakingsrechter ook met andere criteria, afhankelijk van het concrete geval voor hem gebracht, rekening kan houden. Zo zou een rechter de wijze waarop de respectievelijke ondernemingen hun producten trachten te verkopen (via postorder, huisbezoeken, ...) of de specifieke doelgroep kunnen onderzoeken waartoe deze ondernemingen zich richten, ook in aanmerking kunnen nemen.³⁹

Wanneer wordt aangenomen dat ook andere criteria kunnen spelen, volgt hieruit dat de bovenstaande drie criteria niet cumulatief moeten worden vervuld. Rechtspraak en rechtsleer zijn hierover echter verdeeld.⁴⁰

Het besproken arrest spreekt zich over het bovenstaande niet uit.

b. De vennootschapsnaam

12. Zoals hierboven reeds werd aangegeven, is de rol van het begrip "verwarring" minder belangrijk bij de vennootschapsnaam dan bij de handelsnaam. Identieke namen vereisen geen onderzoek naar het bestaan van verwarring⁴¹. Op elkaar gelijkende vennootschapsnamen wel.

Hoe de verwarring moet worden beoordeeld, maakt het voorwerp van discussie uit in rechtspraak en rechtsleer. Sommigen menen dat de verwarring *in concreto* moet worden beoordeeld aan de hand van de criteria aangegeven voor de handelsnaam⁴². Anderen stellen dat het verwarringsrisico *in abstracto* moet worden beoordeeld⁴³. De benamingen zelf moeten dan met elkaar worden geconfronteerd, zonder rekening te houden met de concrete omstandigheden van het gebruik⁴⁴.

³⁹ Antwerpen, 19 mei 1992, *T.R.V.*, 1993, 80.

⁴⁰ Pro cumul: BRISON, F., *o.c.*, 282; DE CALUWE, A., noot onder Voorz. Kh. Veurne, 14 februari 1991, *T.B.H.*, 1992, 439; Antwerpen 19 november 1990, *Jaarboek Handelspraktijken* 1990, 1991, 275; contra: VAN GOMPEL, H., *o.c.*, 84; BOGAERT, G., *o.c.*, 160; BOGAERT, G., MAEVAERT, P., *o.c.*, 81.

⁴¹ De omstandigheden waarin de naam wordt gebruikt, de goede of kwade trouw van de gebruiker, de intentie om te schaden e.a. zijn irrelevant (BOGAERT, P., MAEVAERT, P., *o.c.*, 85).

⁴² MAEVAERT, P., "Merk - vennootschapsnaam - handelsnaam: conflicten", *Jaarboek Handelspraktijken*, 1989, 356; BOGAERT, G., *o.c.*, 167; BOGAERT, G., MAEVAERT, P., *o.c.*, 86.

⁴³ VAN OMMESLAGHE, P., "Chronique de jurisprudence, les sociétés commerciales", *R.C.J.B.*, 1975, 251; SLOOTMANS, J., "Benamingen van vennootschappen", *R.W.*, 1982-83, 1942; EVRARD, J.J., "Chronique de jurisprudence - Les pratiques de commerces", *J.T.*, 1985, 190; PARMENTIER, C., noot onder Kh. Luik, 18 december 1987, *J.L.M.B.*, 1988, 439; VAN GERVEN, D., *o.c.*, 313; VAN OMMESLAGHE, P., DIEUX, X., "Examens de jurisprudence, sociétés commerciales", *R.C.J.B.*, 1992, 666; VAN GOMPEL, H., *o.c.*, 83.

⁴⁴ *Ibidem*.

3. Artikel 93 W.H.P.

13. Het voeren van een handelsnaam die van aard is verwarring te creëren met een oudere handelsnaam kan worden aangemerkt als een daad strijdig met de eerlijke handelspraktijken. Een inbreuk op de artikelen 28 of 117 Venn. W. kan eveneens als dusdanig worden gekwalificeerd⁴⁵.

Een stakingsvordering ingeleid op grond van artikel 93 W.H.P. vereist echter bijkomend het bewijs van potentiële of reële schade aan de beroepsbelangen van de eisende partij⁴⁶.

Ten einde na te gaan of een verkoper al dan niet schade lijdt, zal o.m. een beroep worden gedaan op het criterium van de verwarring. Er zal op grond van de concrete omstandigheden moeten worden nagegaan of het voeren van een bepaalde naam van aard is schade toe te brengen aan de belangen van de andere verkoper⁴⁷.

14. In het besproken arrest werd besloten dat de eisende partij geen schade had geleden omwille van de inertie van deze partij. Het Hof grijpt aldus terug naar het criterium van de rechtsmisbruik⁴⁸.

5. CONFLICTEN TUSSEN HANDELS- EN VENNOOTSCHAPPSNAAM

15. Ook ingeval van een conflict tussen gelijke of gelijkwaardige handels- en vennootschapsnamen geldt de regel van de anterioriteit. *In casu* bestond de handelsnaam "Montelec" reeds alvorens de vennootschap "Montelec" door een andere persoon werd opgericht. Later werd de handelsnaam ingbracht in de vennootschap "Montelec-Monton". De oudere handelsnaam "Montelec" heeft dus voorrang op de jongere vennootschapsnaam "Montelec" op grond van het principe van de anterioriteit.

6. RECHTSMISBRUIK

16. Sinds de arresten van het Hof van Cassatie van 17 mei 1990⁴⁹ en 16 november 1990⁵⁰ werd het bestaan van de "rechtsverwerking" verworpen. Voor 1990 werd regelmatig opgeworpen dat de houder van een oudere handels- of

⁴⁵ Het aannemen van een naam die hetzelfde of gelijkwaardig aan deze van een andere rechtspersoon is, kan worden gekwalificeerd als een fout in de zin van artikel 1382 B.W. (VAN RYN, J., "Examens de jurisprudence, Les sociétés commerciales", *R.C.J.B.*, 1954, 209).

⁴⁶ Zie o.m. VERDUGSTRAETE, L., "Praktijken strijdig met de eerlijke handelsgebruiken", in *De nieuwe wet handelspraktijken. Wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument*, STUYCK, J., WYTNACK, P. (ed.), Kluwer, 1992, 129-148.

⁴⁷ MAEVAERT, P., *o.c.*, 356; VAN GERVEN, D., *o.c.*, 313; VAN GOMPEL, *o.c.*, 1993, 84; BOGAERT, G., MAEVAERT, P., *o.c.*, 1999, 86.

⁴⁸ Zie *infra*.

⁴⁹ Cass., 17 mei 1990, *J.T.*, 1990, 442; STYNS, S., "La Rechtsverwerking. Fin d'une attente (dé)raisonnable?", *J.T.*, 1991, 685; HEENEN, J., "A propos de l'extinction d'un droit subjectif par suite du comportement de son titulaire", *R.C.J.B.*, 1990, 599-609.

⁵⁰ Cass., 16 november 1990, *J.T.*, 1991, 564.

vennootschapsnaam door het uitblijven van optreden om zijn recht te laten gelden, de indruk had gewekt dat hij zijn recht prijs gaf, zodat de andere partij er te goeder trouw mocht van uitgaan dat hij de naam mocht voeren⁵¹.

Nochans kan de afwezigheid van een tijdige reactie best worden vermeden⁵². Aan de hand van de theorie van de rechtsmisbruik en het beginsel van de goede trouw, stelt de rechtspraak immers grenzen aan de rechten van de eerste gebruiker van een benaming. Het feit dat er voor het inleiden van een stakingsvordering geen wettelijke vervalltermijn bestaat, verandert hier niets aan⁵³.

17. In het besproken arrest had de houder van de oudste handelsnaam de andere onderneming in 1980 reeds in gebreke gesteld de vennootschapsnaam te wijzigen. Ondanks het feit dat er geen reactie kwam, liet de eisende partij na te reageren tot 1992. Het Hof van Beroep van Bergen stelt terecht dat de eisende partij ingevolge haar inertie een situatie in het leven heeft geroepen, waardoor haar stakingsvordering als rechtsmisbruik kan worden aangemerkt. Het Hof overweegt verder dat: "*Attendu qu'n l'espece, il faut considérer que par son inaction prolongée, l'appellante a accepté la situation à risques qu'elle dénonce actuellement [...] que l'exercice de l'action en cessation dans de telles circonstances était abusif.*"

Uit het bovenstaande kan aldus worden afgeleid dat eens de gebruiker van dezelfde of een gelijkaardige benaming in gebreke werd gesteld, de eerste gebruiker niet lang mag stilzitten vooraleer, ingeval van een gebrek aan reactie van de tegenpartij, een gerechtelijke procedure in te leiden. Het stilzitten van de eerste gebruiker zou anders kunnen worden uitgelegd als het niet verder willen uitoefenen van zijn rechten, ten gevolge waarvan derden te goeder trouw het gebruik van de benaming hebben aangevat⁵⁴.

⁵¹ MAEVAERT, P., BOGAERT, G., o.c., 1990, 193.

⁵² Wat precies onder een "tijdige" reactie moet worden begrepen, zal afhankelijk zijn van de concrete omstandigheden van de zaak.

⁵³ BOGAERT, G., MAEVAERT, P., o.c., 1999, 77; Gent, 12 mei 1987, *Handelspr.*, IV/1987, 116; Antwerpen 8 februari 1994, *Jaarboek Handelspraktijken*, 1994, 411; Voorz. Kn. Kortrijk, 6 november 1995, *Jaarboek Handelspraktijken*, 1995, 431.

⁵⁴ BOGAERT, G., not. onder Antwerpen, 24 december 1984, *T.B.H.*, 1985, 708; Zie ook gelijkaardig: Voorz. Kn. Charleroi, 27 juli 1992, *Jaarboek Handelspraktijken*, 1992, 349: "Een reetel verwarringsrisico tussen twee benamingen is niet aanwezig wanneer men pas 12 jaar nadat de gelijkaardige benaming in gebruik werd genomen daarvan kennis krijgt."

Hof van Beroep te Antwerpen

21 september 1998

Partijen: Bruno BVBA / A. Vandervelden

Zetel: W. Lecomans

Advocaten: P. Moons / H. Driessen, L. Comans

Samenvatting

De schending door een verkoper van de wettelijke voorschriften betreffende de verplichte wekelijkse rusdag, is een daad strijdig met de eertijde handelsgebruiken die de beroepsbelangen van rechtstreekse concurrenten, die deze voorschriften wel naleven, schaad.

Sommaire

Le non-respect par un vendeur des dispositions relatives au jour de repos hebdomadaire obligatoire, est un acte contraire aux usages honnêtes en matière commerciale qui porte atteinte aux intérêts de ses concurrents directs qui respectent ces dispositions.

Arrest

Geïntimeerde heeft met toepassing van de WHPC tegen appellante een vordering ingesteld teneinde haar (appellante) verbod te doen opleggen haar handelsactiviteit op haar uitbatingsetel uit te voeren op de door haar gekozen wekelijkse verplichte rusdag onder verbeurte van een dwangsom en heeft tevens de publicatie en aanplakking gevraagd van de tussen te komen beslissing binnen en buiten de door appellante uitgebate inrichting.

Appellante vorderde dat de door geïntimeerde gestelde eis onontvankelijk en ongegrond zou worden verklaard en stelde een tegeneis wegens tergend en roekeloos geding.

Het bestreden vonnis van de stakingsrechter heeft het geschil, met de argumentaties van partijen, omschreven en was van oordeel dat appellante een inbreuk heeft begaan op art. 2 van de Wet van 22 juni 1960 en op de Koninklijke Besluiten van 6 december 1990 en 28 november 1974, derhalve, bij vaststelling van deze inbreuken, de staking bevolen van deze handelingen strijdig met de eertijde handelsgebruiken en heeft aan appellante verbod opgelegd haar handelsactiviteiten op de genoemde uitbatingsetel te Hasselt (Kuringen), wat betreft de vloeibare brandstoffen, nog verder uit te baten op de door haar gekozen verplichte wekelijkse rusdag (een dinsdag) en tevens appellante verbod opgelegd haar handelsactiviteit aldaar, wat betreft de verkoop van voeding en andere producten in de shop, verder uit te baten op zondag, bij gebreke van een